

Slovenski Meščan

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani. — Izhaja vsako nedeljo zjutraj. — Dopisi naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina do konca leta 5 K. Posamezne številke 10 vin. Oglasi: za enkrat 12 vin., za dvakrat 10 vin., za trikrat in večkrat 8 vin. za enostopno petit-vrsto.

Najnovejše vesti.

Vseslovanski kongres.

Praga, 18. julija. Pri današnji seji je zastopnik Hrvatske kmetijske stranke Stjepan Radić ostro napadal Srbe, kar je končno dalo predsedniku povod, da mu je odvzel besedo. Sporazumljenje med Poljaki in Rusi je vedno trdnjše.

Ministrski svet.

Dunaj, 18. julija. Danes se je vršil ministrski svet. Železniški minister Derschata in finančni minister Korytovski se odpeljeta v Ischl, da poročata cesarju o storjenih sklepih.

Pomoč po suši prizadetim deželam.

Dunaj, 18. julija. Poljedelski minister Ebenboch je za prvo pomoč po suši prizadetim krajem zahteval iz državne blagajne tri milijone kron. Podpora se bo oškodovancem razdelila takoj, ko se dobe natančni podatki. Deželne vlade dobe gotove svote, katere razdele sporazumno s kmetijskimi korporacijami. Kjer je pomankanje sena, se bo seno nabavilo z državnimi sredstvi ter oddalo potem kmetom po nizki ceni na poznejše odplačilo. (Znano je, kako »hitra« je bila kranjska deželna vlada pri poročilih o škodah povzročenih po ujnih, da je ministrstvo moralo urgirati poročila, pa jih še ni dobilo. Stvar osrednje vlade in naših poslancev je, da priskrbe zato, da bo naš vladni »šimelj« tekel nekoliko hitreje pri sedanji pomožni akciji.)

Nemško vojaštvo na Avstrijskem.

Berolin, 18. julija. Nemškemu vojnemu avtomobilskemu oddelku se je pripetila mala nezgoda. Iz Annaberga je hotel priti v Aue. V Bärensteinu so zgrešili pravo cesto in so zašli na drugo, ki vodi čez avstrijsko mejo. Na avstrijski strani so začudno gledali oddelek. Ustavila je oddelek finančna straža ter ga obrnila nazaj čez mejo. Po opravičbi vodnega častnika ni imel oddelek nikakih zaprek več pri avstrijskih carinskih organih.

Eulenburg.

Berolin, 18. julija. Razprava proti Eulenburgu se je odgodila na predlog državnega predsednika, katerega predlogu se je pridružil tudi Eulenburgov zagovornik vzlic temu, da je Eulenburg sam odločno ugovarjal odgoditi, češ da je na duhu in telesu dovolj močna,

da more odgovarjati. Sodišče se je izreklo za odgoditev. Eulenburg je bil zelo razburjen, češ da lahko umre, ne da bi mogel rešiti svojo čast in čast svoje rodbine.

Monakovo, 18. julija. Dvorni svetnik Kistler, bivši Eulenburgov sluga, se je odpovedal ravnateljstvu zavarovalnice, kjer je imel 20.000 mark letne plače.

Vlomilec v praški razstavi.

Praga, 18. julija. Vlomilec, ki je vlomil v paviljon avstrijsko-ogrske banke, so dobili. Bil je neki pomožni natak. V vsem skupaj je odnesel vrednosti okrog 6000 K, kar se je pa večinoma dobilo nazaj.

Irredenta v Gorici.

Gorica, 18. julija. V ulici Formica v soboto pred slovensko kolesarsko slavnostjo najdeno bombo so preiskali v Trstu. Sestavine kažejo velikansko razstrelno moč. Preiskave se vrše še nadalje.

Zaradi stavke odpuščeni.

Brno, 18. julija. V tukajšnji tovarni usnja je stopilo v stavko 700 delavcev. Vodstvo tovarne je vse delavce odпусти.

Ministrski sestanek.

Smrečnik, 18. julija. Tu sta se sešla danes avstroogrski minister zunanjih zadev baron Aerenthal in rumunski ministerski predsednik Sturdza.

Bankir pobegnil.

Nizza, 18. julija. Tukajšnji bankir Vicario je pobegnil, zapustivši precej dolg, katere cenijo nad eden milijon frankov.

Zlet nemških „turnerjev“.

Frankfurt o. M., 18. julija. Včeraj in danes je prispelo semkaj v več kot 50 posebnih vlakih nad 50.000 telovadcev. Posebno slovesno so bili sprejeti Amerikanci in pa turnerji iz Heba na Češkem.

Solnčarica.

New York, 18. julija. Silna vročina še sedaj ni ponehala. Zadnje dni se je dogodilo dnevno po 8 do 10 smrtnih slučajev vsled solnčarice.

Rauchova osveta.

Reka, 18. julija. V Novem Vinodolskem je bila zaradi izgredov proti banu Rauchu obsojena žena nekega finančnega stražnika na 14 dni, njena hči na dva dni. Več drugih oseb je dobilo tudi kazni od dveh do

18 dni. Deželni gozdar je premeščen na drugo mesto. Proti tistim, ki so z žico in bruni zaprli cesto, pa je državno pravdnštvo uvedlo preiskavo zaradi zločina proti telesni varnosti.

Možu ušla.

Mentone, 18. julija. Pred par dnevi je tu pobegnila neka Amerikanka, žena morskoga kapitana z nekim madžarskim inženirjem. Parček je izstopil tudi v Porečah ob Vrbskem jezeru, odkoder sta oddala prtljago na Dunaj, kamor sta se tudi pozneje odpeljala. Na Dunaju se je izgubila sled za njima.

Na smrkavosti oboleli.

Dunaj, 18. julija. Profesor dr. Luksch, ki se je zastrupil v Črnovicah s smrkavostnimi bakterijami in biva v dunajski bolnišnici, bo kmalu popolnoma ozdravel. Njegova žena, hčerka in služkinja so prišle že pred tednom iz bolnišnice.

Vseslovanski kongres in — Ivan Hribar.

Zadnje dni je zboroval v Pragi vseslovanski kongres. Ni bil zgolj komedija, kakor je pisal „Rdeči Prapor“, ampak sklenilo se je marsikaj, kar bo pospeševalo medsebojno spoznavanje in zблиževanje slovenskih narodov. Posebno veselo je, da so si segli v roke zastopniki ruskega in poljskega naroda in pokopali staro sovraštvo. Ta dogodek bo silno vplival na razvoj naše zunanje in notranje politike.

Kot zastopnik slovenskega naroda je šel na ta kongres ljubljanski župan Ivan Hribar. Pustimo na stran vprašanje, v koliko je bil pooblaščen zato in priznajmo mu, da zna igrati vlogo „velikega Slovana“ prav dobro. Resnejše je pa vprašanje, se-li strinja liberalna naša politika in posebej še delovanje Ivana Hribarja z načeli, ki jih je postavil vseslovanski kongres, in ni-li morda vse to zastopanje samo političen humbug.

Čehi so pri kongresu popolnoma prezrli Masaryka in njegove pristaše. Vedo pač dobro, da zna mož pač razdirati, ne pa zidati in da sega njegova narodnost samo tako daleč, dokler se ne začne njegova „svobodomiselnost“, to je: hlapčevanje židom in Nemcem. Masaryk ima tudi med nami pristašev: „radikalni“ študent prisega na njegove nazore in mu tudi

Zofka.

Spisal Josip Premk.
(Dalje).

A nad Milanom sem se varala. Mislila sem, da dobim tovariša, ki se bo veselil z menoj nad krasoto našega gozda, katerega bom navdušila za kraso prirodo, a on se mi je le smehljajal, ako sem mu pripovedovala, kako neizmerno ljubim ta gozd, kako se sprehajam in polegam v lepih nočeh in občudujem bogastvo gozdnih krasot, ki se pojavljajo ob viharjih nočeh. Poslušal me je in se smehljajal, kakor se smehlja človek, ki posluša lepo povest in misli na kaj drugega. In to me je užalostilo.

„Vi ste mrtvi“, sem mu dejala nekoč.

Tedaj me je pogledal začudeno, visoko povzdignil obrvi, da so se mu velike, sive oči še bolj razširile, in potegnil roko preko čela, kot da hoče izbrisati neljubo misel.

„Mrtev? Ne, ampak tako divje deklice kot ste vi, še nisem videl nikdar. No da, rodili ste se v lesu, dorastli v njem, razumem, da ne morete biti hladni napram vašim borom, ki so vam bili večni drugovi. Ali vendar, da poznate še drugo življenje, ki se živi tam v širnem, pestrem svetu, bi kmalu pozabili na ta potoček, ki nam je sedaj tako ljub. Da, vi bi morali v mesto, vi ste rojeni za življenje, a les pripustite samotarjem.“

S tem mi je povedal, da ne čuti z menoj in jaz ga nisem z enakim pripovedovanjem več nadlegovala.

Prve dneve je prebil večina pri potoku s kako knjigo v roki ali s trnkom na vrvi, a ujel ni ničesar.

„Slab ribič ste, Milan“, sem mu ponagajala in vrgla sama trnek v vodo.

Gledal me je zamišljeno, včasih nekaj tihoma šepnil, in oči velike, sive so se mu razširjale, kot da mi hoče nekaj povedati. A povedal mi ni ničesar, samo zazrl se je v me in me gledal dolgo, dolgo...

„Zofka, vi ste divja kot ta les tu naokrog. Kaj bi storili z menoj, ako bi vas razžalil?“

Jaz nisem vedela, kaj je mislil s tem, in sem skomignila z rameni.

„Ne razumem vas, Milan.“

Za hip se je zazrl v potok, potem pa povzdignil košate obrvi in me pogledal plaho.

„Jaz se vas bojim, Zofka.“

„Čemu?“

„Sam ne vem, a zdi se mi, da vi niste taka kakor druge deklice. V vas je samo pol človeka, drugo polovico pa so zmesili ti lesovi in vaše nočne vihre, zato ste tako divja. Vi ne ljubite nobenega človeka.“

Ne vem, morda sem bila res taka, a ljubila sem vse, vsaj sovražila nisem nobenega. Sicer pa sem

jako malo občevala z vaščani, še manj z gospodo in znala sem se vse bolj pogovarjati z mojimi ptički, ko z Milanom, ki mi je govoril zelo nerazumljivo.

Včasih je bil plah, da se mu je beseda tresla in zastajala v grlu, mnogokrat je celo sredi govora omolknil, a kadar je molčal, me je gledal s tistimi velikimi očmi, kot da mi ima povedati bogve kaj.

„In vi bi ne hoteli v mesto?“ me je poprašal nekoč, ko sva sedela na večer v travi.

Gledal je tja v brezo, ki je rasla onkraj potoka, kot da se boji ozreti se v me, a z desnico je gladil po rosnih travah in jaz sem vedela, da mi nekaj skriva.

Bogve na kaj je mislil tisti čas, ko mi je zastavil to vprašanje, a na mesto gotovo ne, ker njegove oči so bile globoko zamišljene.

„Ne, v mesto bi ne hotela“, sem mu odvrnila in ga pazno opazovala. Zanimala me je ta njegova večna zamišljenost, a da bi ga prašala, čemu je vedno tako otožno dolgočasen, se mi je zdelo, da bi mi ne povedal po pravici.

„In zakaj ne? Da, tako lepih brez in borov ni tam, a ljudje so, ki bi vas bolj ljubili kot ti mrtvi orjaki.“

„Zdi se mi, da bi se težko ločila odtod. Vi govorite tako, ker ne veste, kako krasno je tukaj. Vi ne poznate koticov samotnih in lepih, odkoder se vidi po celem gozdu. O, vi ne veste, kako lepo je tam ob jezeru, kjer se tako rada kopljem —“

sledi v narodni omejenosti. Graški dogodki zadnjega časa ostanejo neizbrisni, naj pere „Omladina“ kolikor hoče: nemškimi profesorjem so izrekli slovenski dijakom priznanje in se jim opravičevali. Kam dovede tako dosledno narodnjaštvo, kaže prizadevanje nemških profesorjev in poslancev, ki bi radi razširili moč vseučiliških oblasti, da bi tem lažje nastopali proti „klerikalcem“ in — Slovanom. In vrhovni pokrovitelj te „radikalne“ omladine, ki je bila izključena iz kongresa, je doma — Ivan Hribar.

Isti mož pa igra še v drugem oziru dvojno ulogo. Praški kongres je povdarjal važnost sokolske ideje in priporočal, da se naj širi med vsemi slovanskimi narodi. Znano je, da češka sokolska društva nimajo drugega namena, nego gojitev čiste sokolske ideje, da torej niso samo podružnice liberalne politične organizacije, kakor naši Sokoli, in da imajo v njih prostora pristaši vseh narodnozavednih strank. Ivan Hribar pa je pri nas glavni reprezentant politično pronsiranega Sokolstva. Ni treba za to drugega dokaza, kakor da pokličemo v spomin dr. Ravniharja odstop ob njegovi kandidaturi.

Precej čudno je torej, kako malo se vjemajo sklepi in načela praškega kongresa z delovanjem moža, ki je nastopal na njem kot slovenski zastopnik in mu bil celo podpredsednik. Ivanu Hribarju tega nazadnje ne zamerimo. Dočim cenim pri dr. Tavčarju tudi njegov politični nasprotnik njegovo doslednost, vemo, da so bili že časi, ko Hribar ni bil mnogo oddaljen celo od „klerikalizma“.

Tem lažja je torej zanj uloga, kakršno je igral v Pragi. Ali eno si pa lahko prepovemo v bodoče, da bi namreč taki politiki še nastopali na zunaj kot reprezentanti Slovenstva, kajti dvojno knjigovodstvo je v tem slučaju izključeno.

Hišni davek.

V sredo, dne 8. julija, je predložil finančni minister državnemu zboru načrt zakona o izpremembi hišnega davka. Ker je stvar za vsakega hišnega posestnika, posebno pa za hišne posestnike v mestu, največjega pomena, hočemo o njej izpregovoriti nekoliko natančneje.

Novi zakon hoče na novo urediti ves dosedanji hišni davek. Minister sam je povdarjal, kolikega pomena je ta nova postava, kajti malokateri davek vpliva tako zelo na življenske razmere, kakor ravno ta. Stanarina in vrednost poslopj sta v veliko odvisni od tega davka, in trpel je na tem davku hišni posestnik, tembolj pa še najemnik, kajti večinoma povsod je izgubil ta davek značaj pridobninskega davka, ker so hišni posestniki redno zvalili vsako povišanje na najemnika, ko so jim zvišali stanarino. Resnica pa je tudi, da se stanovanja niso podražila samo zaradi tega davka, kajti s pomnožitvijo prebivalstva v mestih raste v prvi vrsti vrednost tal in poslopj, in stanovanja se tembolj podraže, čimbolj se povprašuje po njih. Minister si obeta od reforme hišnega davka, da bo vplivala na znižanje najemnine in to vsled tega, ker nova postava s svojimi polajšavami pospešuje stavbeno gibanje, potemtakem pomnožitev stanovanj, kar naj bi vplivalo na hišne gospodarje, da znižajo ceno stanovanj.

Reforma dotičnih postavk se začne pri hišah, ki so proste hišnorazrednega davka. Novo zidane hiše so bile sicer doslej takorekoč davka proste 12

let, prizidave v asanaocijske namene pa 18 let. Za te poslednje ostane tudi doslej enako. Za prve, novozidane, hiše določa nova postava le 6 let davčne prostosti, zato pa odpade pri vseh hišah, ki se začno zidati po 31. oktobru 1909, oni 5 odstotni davek, ki se je dosedaj plačeval za nove zgradbe. Takoimenovani „idealni davek“ se ne bo več računal, vsled česar se tudi ne bo moglo pobirati od njega avtonomne doklade, kakor se je to godilo doslej. Šest let bo torej odslej nova zgradba v resnici prosta davka. Po teh šestih letih stopi za vse nove zgradbe, prizidave in prezidave v veljavo nova, znižana davčna postavka 19, 15 in 12% namesto dosedanje 26²/₃, 19 in 15 odstotne, pri čemer je že vračunan dosedanji 12¹/₂ odstotni popust realnega davka. V 26²/₃ odstotnih krajih bo tedaj iznašal ta davek 12·61% brutto-najemnine, v 20 odstotnih pa 8·2%, dočim je dosedaj iznašal 13·72 oziroma 8·82%. Te postavke pridejo v veljavo za hiše, ki se sezidajo, prizidajo ali prezidajo po 31. oktobru 1909. Za že obstoječe hiše ta odločba ne velja, temuč se bo pri njih hišnonajemninski davek, ali kakor se odslej imenuje — krajevni najemninski davek od l. 1910 naprej kontingental na 12 let. Glavna svota najemninskega davka, katere letni prirastek se je odslej računal na 3¹/₂%, bo odslej rastla letno le za 2%, ostanek pa, ki bo iznašal v 12 letih približno 26 milijonov kron, pa se porabi v to, da se zniža davek že obstoječim hišam, ki s tem dosežejo znižano davčno postavko novozgrajenih hiš.

Pavšalni odstotki za vzdrževalne in amortizacijske stroške ostanejo tudi odslej. Za manjša deželna glavna mesta se ti odstotki v teku let do l. 1924 zvišajo od 15 na 30%. Isto velja tudi za zdravilišča. Zvišanje avtonomnih doklad (deželnih in občinskih) na najemninski davek se upošteva pri ugotovitvi davčne osnove in se dotična svota odbije. Novo in važno je tudi, da se odslej popisuje ta davek vsako leto, ne pa, kakor doslej, vsako drugo leto. Za prazna stanovanja se že predpisani davek ne bo več, kakor doslej, odpisoval, temveč se sploh ne predpiše.

Hišnonajemninski davek se odslej imenuje, kakor smo že rekli, krajevni najemninski davek, ime „hišnonajemninski davek“ velja odslej le za davek, ki se plačuje v hišnorazrednemu davku podvrženih krajih za v najem oddana poslopja. Ta davek iznaša 15% dohodne vrednosti po odbitku 30% amortizacijskega pavšala.

Nova vrsta davka je hišnovrednostni davek. Ta davek se plačuje od vseh poslopj, ki ne donajajo najemnine, pa presegajo vrednost 1000 kron. Taka poslopja so tovarne, plinarne, elektrarne, mlini, opekarne, kolodvorska poslopja, skladišča, gledališča, tržnice itd. Hišnovrednostni davek se predpiše po dohodni vrednosti. Pri starih zgradbah se računa 3%, pri novozgrajenih 1¹/₂%, v 15 letih do 3% narastlo obrestovanje vložene glavnice ali vrednosti kot podlaga davčnemu predpisu; odločilna bo vrednost poslopja. V krajih, ki so podvrženi hišnorazrednemu davku, se za zgradbe, ki dosedaj niso plačevale davka, začne hišnovrednostni davek 20·1% ter naraste šele v 15 letih do 3%.

Hišnorazredni davek se uredi po novem tarifu. Poslopja s samo dvema prostoroma so tega davka popolnoma prosta. S tem se oprosti davka skoraj 80% vseh zgradb, ki so ga dosedaj plačevale. Tarif ima potem posebne določbe za poslopja z več

prostori ter pri poslopjih s petimi prostori in večimi razlikuje med velikostjo in namenom teh prostorov. Za večje in posebno le za luksus namenjene prostore so določene višje postavke, da se ne bo odslej za pet majhnih lukenj plačevalo toliko davka kakor za pet velikih dvoran, kakor je bilo to doslej. Za posebno neugodno ležeča in slaba poslopja so dovoljene posebne olajšave.

Tak je torej načrt nove postave o hišnem davku. Na prvi pogled obeta res precej, ali če se celo stvar pregleda nekoliko natančneje, pač ne bo dosti pomagano s to reformo. Poslopja, ki so prosta hišnorazrednega davka res iznašajo skoraj 80% vseh obdavčenih poslopj, ali kako majhne so te posamezne svotice, ki se popuste posameznikom, je razvidno že iz tega, da vsa svota skupaj iznaša le 6·3 milijona. Letni odpadek najemninskega davka iznaša letno okroglo 26 milijonov, vzlic temu pa je olajšava malenkostna, največ 1·11%. Ako se pa pri tem še pomisli, da odpade odslej takoimenovani „idealni davek“, da dežela in občina ne bo mogla predpisati nanj svojih doklad, da bo treba ta odpadek nadomestiti z drugimi sredstvi, najbrž s povišanjem doklad na druge davke, potem bodo davčne olajšave kmalu popolnoma izginile. Davkoplačevalcu se bo pač vtaknilo v en žep par vinarjev, zato se mu jih bo pa iz drugega žepa vzeo ravno toliko, ali pa še nekoliko več. Država bo hotela te milijone, za katere je znižala hišni davek, ravno tako nadomestiti z drugimi davki, in finančni minister je že namignil, kako, ko je povdarjal, da moderne države, kakor Angleška in Francoska, ki imate mnogo svobodnejšo ustavo, kakor pa je naša, veliko bolj nagibate k indirektnim davkom, kakor pa direktnim. Dasiravno je rekel minister, da ni prijatelj niti same enega niti samo drugega, vendar pa je povdarjal, da nimajo prav tisti, ki mislijo, da bi bilo treba znižati direktne davke. Pričakovati nam je torej ali znižanja obstoječih ali pa uvedbo novih indirektnih davkov. Da ti indirektni davki v prvi vrsti najhujše zadenejo ravno meščanstvo in to najbolj ono, ki jih nosi najtežje, srednje stanove, male obrtnike, delavstvo itd., je stara stvar, kajti en vinar visoko zgoraj se izpremeni spodaj v 10 vinarjev in še več, ker nihče neče imeti izgube, jo mora pač nositi tisti, ki jo drugemu več naprtiti ne more. „Da, rabim zelo veliko denarja“, je dejal finančni minister in pri tem bo pač vedno ostalo, samo da se bo ta „zelo veliko“ še leto za letom znatno povečeval, ljudstvo pa tudi vedno več plačevalo tega „zelo veliko“.

Trgovsko-obrtni glasnik.

Letošnja pšenična žetev.

V „Trščanskem Lloyd“ čitamo sledeči i za trgovce i za občinstvo velezanimivi članek o letošnji žetvi, od katere je odvisna cena za vse meščanske sloje najvažnejšega hraniva — pšenične moke. Člankar piše:

Kakor se zdi, letošnja pšenična žetev ne bo tako slaba, kakor je kazalo pred dvema tedni. Dnevne vesti o pšenični žetvi so povoljnejše. Vendar pa je še skoraj vsa pšenica zunaj na polju in samo manjši del požet in to na Ogrskem. Žeteli bi bilo, da bi slabo vreme ne nagajalo poljskemu delu, kar bi seveda škodilo tudi pričakovanim dobrim vestem.

Za Kranjsko, Istro, Dalmacijo itd. bo v prvi vrsti prišel v obzir izid ogrske žetve, ker se more na kak izvoz iz severnih pokrajin, kakor Nižje Avstrijske,

„Kje je to jezero?“ me je hitro poprašal, in njegove oči prej tako dolgočasnozamišljene so nenadoma oživele. Pol začudeno, pol radovedno me je pogledal, in meni je postajalo vroče, silno vroče, ker sem mu v naglici nehote razodela skrivnost, ki je bila neznanca celo mojemu očetu. Potem pa se je nasmehnil. Morda se je hotel nasmehnuti ljubko, a meni se je zdel ta smeh predrzen in nesramen, ker sem vedela, da ima v mislih nelepo stvar. Zato sem se obrnila v stran.

„Zofka, vi me sodite krivo! Čemu zardevate in se sami izdajate? Pri taki deklici, kakor ste vi, se to že samo ob sebi razume — ako je v bližini jezero. Ali je to daleč?“

Da me prašuje dalje o tej stvari, me je skoro ujezilo. In ko je videl, da sem ga namesto odgovora srdito pogledala, me je poprosil boječe: „Ne hudujte se, Zofka. Povejte mi, rad bi šel tja. Ali je daleč?“

„Ne, komaj pol ure“, sem mu odgovorila, ne da bi ga pogledala, a že mi je bilo žal, da sem ga pred hipom zrla hudomušno, saj morda ni mislil tako grešno kakor jaz.

„Ali me boste ob priliki peljali tja?“

Glas mu je drhtel in oči njegove so me prosile. Kadar me je pogledal tako ponižno, se mu nisem mogla protiviti, ker zazdel se mi je grozno dober in plah, kakor otrok.

„Morda“.

Med tem je postal že popoln mrak. Tam na zatonu se je vlačila nad temnimi gorami podolgasta, krvava meglica, obžarjena od solnca, ki je bilo že globoko, lahen soj rubinast svetlobe je še drhtel okolu nje, a više je bilo nebo zamolklo temno in nad nama se je že vžgala tupatam kaka zvezdica.

Práv nad mojo glavo je zafrtol netopir, zakročil okolu kočje in izginil potem v gozd.

Milan je gledal za njim in zmigaval z ustnicami, kot da se z nekom pogovarja, a ko sem se zleknila po travi vznak, prekrižala roke pod glavo, me je pogledal začudeno in se malce odmaknil. Njegov pogled je počival zdaj na mojem licu, zdaj na mojih grudih, potem zopet na krilu, ki se je ovijalo mojih nog in zdelo se mi je, kot da me hoče natanko premeriti.

„Čemu ležite tako?“ je zajecjal čez nekaj časa, stisnil krčevito ustnice in se obrnil v stran.

„Kaj pa vam je zopet?“ sem se zasmejala skoro na glas in mu vrgla v naročje hrošča, ki je prilezel po mojem krilu.

„Zofka, ali ničesar ne pogrešate, ko posedate zvečer tako sama okolu kočje in po gozdu? Ali se vam ne zdi, da je vse tako dolgočasno, ko nimate nikogar, ki bi ga navdušili za krasoto?“

Še pred nekaj dnevi ni hotel ničesar slišati, kako neizmerno lepo se mi zdi, ko rajam po gozdu, in sedaj me poprašuje sam. Čudno se mi je zdelo, kako se je

mogel tako naglo predrugačiti, in skoro nisem vedela, ali se šalil ali misli resno. Ali vendar, šalil se ni, ker gledal me je mirno, in tista otožna poteza v kotu drobnih ustnic se mu je bolešno podaljšala.

„Vi ste nagajiv človek. Saj sem vas hotela takoj prve dni navdušiti, da bi hodili z menoj in se veselili kot jaz, a ste se mi samo smejali, dejali, da sem divja“.

Pogledal me je očitajoče, legel v travo in si podprl glavo z desnico, tako da je bil obrnjen proti meni. Jaz sem ležala še vedno v znak, gledala v zvezde in poslušala murna, ki je pel prav tik naju.

Tako sva molčala dolgo, dolgo.

„Na kaj pa mislite?“ ga poprašam polglasno, ko sem videla, da je ves zamišljen.

„Vas premišlujem“, je pričel plaho in se primaknil nekoliko bližje k meni. „Vi me gledate, poslušate me, a vaše črne oči, ki so vendar tako lepe, so mrtve in se zaiskrijo menda samo v viharnih nočeh. Zakaj ste taka, Zofka? Otroci ste in — dekle ponosno, da še nisem videl take“.

Ne vem zakaj je govoril tako, a sam se je moral prestrašiti teh besed, ker naenkrat je obmolknil in zavzdihnil globoko...

„Kaj vam je vendar?“

Tedaj se je sklonil in me prijel za roko.

(Konec prihodnjic)

Moravske, Češke itd. samo tako malo računati, kakor na izvoz iz tujih držav. Na inozemsko pšenico je določena uvozna carina K 6:30, oziroma 7:50 in to seveda odvrta tujo pšenico od mej naše države.

Do l. 1906 je iznašala uvozna carina samo K 3:60 (1½ goldinarja v zlatu, za srbsko pšenico nasprotno samo 75 krajcarjev v zlatu ali K 1:80) za 100 kg.

Po uradnih izvestjih ogrskega poljedelskega mi-

Leta	Št.	0	1	2	3	4	5	6	7	7½	8
1899	K	25.40,	24.20,	23.—,	21.60,	21.—,	20.60,	19.—,	16.—,	14.—,	11.20
1900	"	25.40,	23.—,	21.80,	20.60,	20.20,	19.—,	17.80,	14.60,	11.—,	8.20
1901	"	26.40,	25.60,	24.80,	24.—,	23.40,	23.—,	21.80,	19.60,	17.—,	11.40
1902	"	26.20,	25.40,	24.60,	24.—,	23.40,	22.40,	21.40,	19.40,	17.40,	11.20
1903	"	25.—,	24.—,	23.—,	22.20,	21.60,	20.80,	19.20,	18.—,	16.—,	11.20
1904	"	31.—,	30.40,	29.80,	29.20,	28.40,	27.60,	26.80,	25.40,	22.80,	14.—
1905	"	27.20,	26.20,	24.80,	24.—,	23.20,	22.—,	20.40,	18.40,	16.—,	12.60
1906	"	25.20,	24.20,	23.20,	21.20,	20.20,	19.40,	18.40,	16.40,	14.80,	11.60

Pripomniti je treba, da je bila l. 1906 uvozna carina za pšenico povišana za K 2:70 in ker je pšenica s tem pridobila na vrednosti najmanj za K 2:70 se mora normalno to povišanje, preračunano na moko (na semensko žito to povišanje vsled carinske prostosti ni skoraj nič vplivalo) ceniti okroglo na K 3:50, ali z drugimi besedami, cene pšenične moke morajo biti pri enakem odjemanju in enakih žetvah približno za K 3:50 višje kakor pred l. 1906.

Letošnja pšenična žetev na Ogrskem in Hrvatskem je na podlagi zadnjega ministrskega izvestja proračunana na 36:98 milijonov meterskih stotov. Vendar pa je vzlic večji letošnji množini napram lani splošno manj pšenice na razpolago kakor jo je bilo l. 1907.

Žetev l. 1906 je bila jako bogata in je presegla zelo zvišano porabo še za 8 milijonov meterskih stotov, kateri so se prenesli v leto 1907/1908. Trgovci, mlinci in peki so imeli prošlo leto v tem času sami velike množine moke na razpolago, katere se morejo — proračunano na pšenico, ceniti na 5 milijonov meterskih stotov, a ta številka je prej prenizka kakor previsoka.

Preteklo leto smo v istem času pridelali 3:25 mil. q pšenice; stare pšenice smo imeli še 8 mil. q; skladiščne moke, preračunano na pšenico, je bilo 5 mil. q; skupaj 45:5 mil. metr. stotov. Letošnja žetev na Ogrskem se ceni na okroglo 37 milijonov stotov, vsled česar je napram l. 1907 primanjkljaja 8½ mil. metr. stotov, ker so danes i skladišča moke i pšenice popolnoma izpraznjena. Ako bi se torej nova žetev kmalu ne dokončala, ali ako bi jo zadrževalo deževno vreme, bi prišli zaradi mlinških izdelkov v največjo stisko.

Res je, da avstrijske žitne pokrajine obetajo zelo dobro žetev, ali ta povišek se bo moral izenačiti s primankljajem krompirja, sočivja i. dr., ker so južno od Donave ležeče pokrajine, čim bolj so proti jugu, pretrpele tem večjo sušo. Prave posledice te suše se bodo šele pokazale v pravi podobi na žitnem trgu.

Rumunska, ki bi mogla morebitni naš primankljaj pokriti s svojim preostankom, je imela sama tropično vročino in bo imela slabo žetev. Od drugod uvažati pšenico pa je predalet.

Za sedaj smo nakazani sami nase. To jasno govore navedene številke. Dogodki na Budimpeštanski borzi morajo ostati brez vpliva na nas, ker se cene tamkaj ne vjemajo po povpraševanju in ponudbah. Tam se bje boj med dvema igrajočima strankama, od katerih zmaguje danes prva, jutri druga.

Kakor stvar stoji danes in tudi z ozirom na današnje težnje inozemskih trgov se naše cene ne morejo smatrati za previsoke.

Ako smo imeli pri lanskim žetvi, ko so bila skladišča nabito polna, pšenično ceno K 13:50 iz Budimpešte, tem povoljnija se mora smatrati današnja cena K 10:80 za oktobersko pšenico iz Budimpešte.

V močnih izdelkih se ne bo samo razvila živahna trgovina, temveč se moramo nadejati tudi znatno višjih cen. Sena in detelje se je malo dobilo v naših krajih in je popolnoma naravno, da morajo ta primakljaj nadomestiti žita in moka za krmo.

Tako člankar v „Tršćanskem Lloyd“u. Kakor je torej iz tega razvidno, nam je pričakovati zopet zvišanja cen moke, kruha itd., ne pa znižanja, kakor se je pričakovalo, vzlic temu, da je letošnja žetev še precej dobra.

Delavni svet, katerega imenuje v zmislu § 5 statutov delavnostatističnega urada v trgovskem ministrstvu minister za trgovino, je bil pred kratkim imenovan. Imenuje pa minister 12 članov iz skupine podjetnikov, 12 pa iz skupine delavcev, poleg teh pa še 12 strokovnjakov za strokovno sodelovanje. Pregledali smo to listo imenovanec, a med njimi smo našli vse, samo niti enega Slovenca. Med podjetniki so nemški in češki fabrikanti, trgovci, obrtniki, ravnatelji železnice, rudokopov, med delavci je šest državnih poslancev, med temi tud soc. demokrat Hudec, češki radikalec Fresl, več stavcev in zastopnikov

nistrstva se je dobilo na Ogrskem l. 1897 pšenice 24:4 mil. metr. stotov, l. 1898 — 38, l. 1899 — 40:9, l. 1900 — 41:43, l. 1901 — 37:60, l. 1902 — 49:34, l. 1903 — 44:07, l. 1904 — 47:30, l. 1905 — 46:16, l. 1906 — 53:72 in l. 1907 — 32:44 milijonov meterskih stotov pšenice, povprečno torej zadnjih 10 let 43:09 milijonov meterskih stotov na leto. Povprečne cene za pšenično moko iz Budimpešte pa so bile sledeče:

drugih delavskih kategorij, nadstrokovnjaki so vseučilišni profesorji in državni poslanci — a Slovenca ni nobenega med njimi. Čehi so pač dobili primerno zastopstvo, tudi nekaj Poljakov je vmes, ostali so pa Nemci.

Obrtnopospesevalni svet. V ministrstvu javnih del se je sestavil obrtnopospesevalni svet. V tem svetu je 13 zastopnikov zavodov za pospeševanje obrti, samih Nemcev razun enega Italijana iz Rovereta na Tirolskem in dveh Poljakov. Celovec in Gradec sta tudi zastopana. Potem je še 46 imenovanih članov in med temi je edini Slovenec dr. Žitnik, izmed Hrvatov pa drž. poslanec Biankini. Italijani imajo 4 imenovane zastopnike.

Protiv italijanskim „slašćiarjem“. Dunajska zadruga slaščćiarjev se že dolga leta bori protiv italijanskim izdelovalcem sladolea itd., ker je prepričana, da niso italijanska učna spričevala, pomočniška spričevala itd. enakovredna z našimi. Sedaj se je enkrat posrečilo vjeti nekega takega italijanskega „slašćiarja“ in mu dokazati, da ima spričevala ponarejena. Le-ta, neki Josip Alberti, je imel namreč učno spričevalo in tudi spričevalo, da je dve leti kot pomočnik delal pri svojem učnem mojstru. Uradno pa se je dokazalo, da je bil Alberti med tistim časom, ko se je v Italiji „učil“ slaščćiarstva in „delal kot pomočnik“, na Dunaju prijavljen — brusač. S tem je bilo dokazano, da je imel ponarejena spričevala, dasiravno je bil podpis župana iz Bocenaga v Italiji, kjer se je Alberti „učil“, res pristen. Tako torej celo italijanske oblasti uradno ponarejajo listine. Zadruga je odkrila že več takih italijanskih goljufij. — Kako pa je pri nas v Ljubljani. Saj imamo pri nas v Ljubljani tudi precej raznih italijanskih „obrtnikov“, torej bi bilo tudi dobro nekoliko pogledati, kako je z njihovo „usposobljenostjo“.

Dunajska mestna pivovarna in gostilničarji. Dunajska mestna pivovarna je izkazala letos precejšen deficit in že se je začelo misliti nato, da bi mesto prodalo to pivovarno dunajskemu društvu pivovarnarjev. Dunajska gostilničarska zadruga je se vsled tega obrnila s posebno izjavo na občinski svet, v kateri dokazuje, da je mestna pivovarna glede na oddajo piva zelo napredovala in da bi se reklo naravnost da rovat i pivovarno društvu pivovarnarjev, dasiravno bi dobilo mesto zanjo 10 milijonov K. Pivovarnarji dunajski namreč izvarijo na leto 3,158.000 hektolitrov piva, katero morajo sedaj prodajati po isti ceni, ker jih sili mestna pivovarna k temu. Ako pa kupijo to pivovarno, bodo takoj zvišali ceno pri hektolitrju za 2 K in v poldrugem letu imajo onih 10 milijonov, ki bi jih dali za mestno pivovarno, že v žepu. To bi se res reklo pivovarno podariti. Tako delajo gostilničarji na Dunaju, pri nas je pa hotela gostilničarska zadruga celo kaznovati one gostilničarje, ki bi ne podpirali pivovarnarskega kartela!

Zavarovanje protiv nezgodam pri stavbenih obratih. Ministrstvo notranjih zadev je v zadevi zavarovanja protiv nezgodam pri stavbenih obratih izdalo na deželne vlade sledeči odlok: „C. kr. upravno sodišće je glede na obseg dolžnosti zavarovanja protiv nezgodam pri stavbenih obratih s sklepom z dne 22. maja 1908, št. 5031, spoznalo, da imajo od takome-novanih stavbenih postranskih obrtov samo trije v členu 1, točka 10, postave z dne 20. julija 1894, d. z. št. 168, navedeni obrti: kamnoseški, vodnjakarski in železnokonstruktorski v celoti dolžnost zavarovanja protiv nezgodam, vsi drugi stavbeni obrati pa imajo dolžnost zavarovati le one delavce, ki delajo na stavbi in dokler delajo na nji, dočim se delavci na delavišču in v delavnicah obligatorično ne pritegnejo k zavarovanju protiv nezgodam“. — Ker bo ministrstvo odslej reševalo vse tozadevne vloge v zmislu tega izreka, je treba pvdarjati kot posledico: 1. pri onih obratih, kjer je nalog zavarovalnice za delavce celega obrata bodisi zato, ker se ni ugovarjalo tozadevnemu odloku delavske zavarovalnice, ali pa vsled odloka višje instance že pravomočen, se mora doseči izprememba šele v prihodnosti; 2. pri onih obratih, pri katerih

razširjenje zavarovalne dolžnosti še ni pravomočno, se bo pa instančnim potom doseglo, da se ukine na razširjeno zavarovalno dolžnost mereči odlok zavarovalnice. Tem obratom torej tudi za nazaj ne bo treba plačati zvišane zavarovalnine.

Vseslovanski kongres, ki se vrši te dni v Pragi se je poleg drugih stvari bavil tudi z dvema zadevama, kateri ste lahko velike važnosti tudi za našo trgovino in obrt, ako se bode v resnici izvedli. To je namreč vseslovanska razstava in vseslovanska banka. Vseslovanska razstava naj bi se vršila v Moskvi l. 1911. Njen namen je pokazati sedanje stanje in razvoj vseh slovanskih narodnosti. Razstava bo imela 11 oddelkov in sicer: 1. umetnost, 2. narodopis, 3. literatura, 4. umetna obrt, 5. rokodelstvo (15 pododdelkov), 6. kmetijstvo, 7. socialne uredbe, 8. kulturne zadeve, šolstvo, znanstveni zavodi, društva, žensko vprašanje itd., 9. Zgodovina in arheologija, 10. gradnje, 11. denarstvo in trgovina. Razstavo bo vodil ruski razstavni odbor, v katerem bo imel vsak narod svojega zastopnika. Vsak slovanski narod pa sestavi sam zase tudi svoj poseben odbor, ki naj bi skrbel za čim največjo udeležbo. Kako bo sicer s celo stvarjo, še ni gotova stvar. Vendar pa so poročali že razni listi, da ruska vlada ne namerava bogve kako izdatno podpirati celo podjetje, ker je baje določila samo prispevek 30.000 rubljev. Vsekako bomo o tej zadevi redno poročali. — Druga točka dnevnega reda vseslovanskega kongresa je vseslovanska banka. Za to vprašanje je mnogo več zanimanja, in kakor se poroča, je banka že zagotovljena. Gotovo je tak zavod za slovansko trgovino velevažen in ima gotovo najlepšo bodočnost. Vprašanje je sedaj, kje naj ima banka svoje središće. Skoraj gotovo bo središće na Dunaju. Čehi so seveda zato, da bi bilo središće v Pragi in po drugih krajih podružnice, v „Tršćanskem Lloyd“u pa se zastopa stališće, da bi bil za središće najprimernejši kraj Trst, kamor teži skoraj vsa avstrijska slovanska trgovina. Temu mnenju se pridružujemo tudi mi, kajti banka s tako močnim kapitalom, s kakoršnim bi lahko razpolagala vseslovanska banka, bi bila velikanskega pomena za vso slovansko trgovino na našem Jadranskem morju, obenem pa najtrdnjša opora slovanskemu življu proti vedno naraščajočemu vplivu inozemskega in domačega nemškega in italijanskega kapitala. Ustanovitev te banke, če bi bilo tudi središće na Dunaju ali kje drugje, gotovo pa podružnica v Ljubljani in Trstu, je torej pozdravljati s samo narodnega in ravno tako tudi narodnogospodarskega stališća in je le želeti, da se čim prej uresniči.

Konsumna društva in prodaja piva v steklenicah. V nekem konkretnem slučaju se je vprašalo ministrstvo notranjih zadev, koliko pridejo v poštev določbe glede ureditve prodaje piva v steklenicah pri konsumnih društvi. Notranje ministrstvo je sporazumno s trgovskim ministrstvom odgovorilo na to vprašanje, sklicujoč se pri tem na postavo z dne 9. aprila 1873 o pridobitnih in gospodarskih zadruгах, sledeče: „Konsumna društva so hotela iz postave z dne 9. aprila 1873 izvajati pravico, da smejo svojim članom točiti pivo, vino in žgane pijače, ne da bi bila pri tem vezana, pridobiti si tozadevno obrtno koncesijo. Notranje ministrstvo pa je — zavzemši drugačno stališće v tej zadevi, kakor izpočetka — v novjšem času izvajalo pri razsodbi predloženih mu slučajev sporazumno s trgovskim ministrstvom nasprotno prakso. Ta praksa se opira na predpis § 92 postave z dne 9. aprila 1873 o pridobitvenih in gospodarskih zadruгах, po katerem je zadruga, ako hoče izvajati podjetje, za katero se postavno zahteva državno dovoljenje (koncesija), dolžna izposlovati si to dovoljenje. V materielnem oziru je bilo za to razsodbo odločilno, da pridejo pri takih obratih brez dvoma v poštev isti javni obziri, kakor pri enakih obratih posameznega obrtnika“. Konsumna društva morajo torej tudi imeti koncesijo za prodajo piva v steklenicah svojim članom v svojih prostorih.

Tedenski pregled.

Državni zbor je dovolil zvišanje števila domobranskih novincev. Izvolili so se člani delegacije. Izmed Slovencev: dr. Korošec; dr. Šustersi, namestnik dr. Krek; Fon, namestnik dr. Gregorčič. Sprejel se je zakon o uravnavi notranjskih voda, avtomobilni jamstveni zakon in predlog, da se število zborničnih podpredsednikov pomnoži od dveh na pet. Končno se je sprejel zakon o zboljšanju plač državnim uslužbencem, zakon o kontigentiranju alkohola, več predlog justičnega odseka, zakon o podržavljenju češke severne železnice in zakon o trgovskih pomočnikih. Ko so se sprejeli še vsi nujni predlogi za podpore vsled uim, se je razprava prekinila. Prihodnja seja bo šele jeseni. Poslanci bodo dobivali dijete ves čas počitnic.

Vseslovanski kongres v Pragi je sklenil, da se priredi vseslovanska razstava v Moskvi, ustanovi

vslovanska banka in zveza slovanskih prosvetnih društev. Doseglo se je sporazumljenje med Poljaki in Rusi ter med Poljaki in Malorusi.

Nemški minister Prade je podal ostavko, a ostane do jeseni še v svoji službi.

Občni zbor „Kat. pol. in gospod. društva na Koroškem“ se je vršil v četrtek v Celovcu. Izrekla se je zahvala poslancema Grafenauerju in dr. Hočevarju ter pozivljalo na ustanovitev slovenskega narodnega sveta.

„Nova Doba“, glasilo „Slov. Gospod. stranke“, je prenehalo izhajati.

Z velikim križcem papeževega reda sv. Silvestra je bil odlikovan profesor Anton Foerster v Ljubljani.

Preiskave proti irredentovcem se vrše v Gorici. Našlo se je več obtežilnih spisov.

Velikanski požar je uničil v Trstu lesno skladišče tvrdke Matatias, skladišče premoga in 60 vagonov pohištva.

Odstopil je predsednik avstrijskega Lloyda Becher.

Stavka pri „Ogrsko-hrvatskem parobrodnom društvu“ v Reki je končana. Promet se vrši zopet v celem obsegu.

Bana Raucha so v Dalmaciji grozovito izžvižgali in obmetali z gnjilimi jajci. V hrvatskem Primorju so mu zagradili cesto.

Nesreča na železnici. Na Marijacejski železnici je trčil osebni vlak ob tovornega. Šest oseb je bilo težko, dvanajst lahko ranjenih.

Princezinja Fürstenberg se je v četrtek poročila z bivšim poročnikom Kocianom.

Zeppelinova vožnja z balonom se je ponesrečila takoj pri vzletu.

Velike vaje angleškega vojnega brodivja se vrše v Severnem morju med Angleško in Nemčijo. Nemčiji te vaje niso všeč.

Knez Eulenburg je zelo obolel. Obravnavi prisostvuje ležeč v postelji. Našli so pisma, ki zelo otežujejo Eulenburga. Obravnavna se je preložila.

Domače vesti.

Deželne bolnišnice reši nas, o Gospod. Pod tem naslovom je priobčil „Slovenski Meščan“ v svoji zadnji številki popravek deželnega odbora kranjskega glede na notico pod enakim naslovom v 11. št. „Slov. Meščana“. „Da se resnica prav spozna, je treba čuti dva zvona“, pravi pregovor. Dobro torej! Deželni odbor ima poročevalca o zadevah deželnih dobrodelnih zavodov, kakor ima poročevalce o drugih zadevah. Slučajno je poročevalec o deželnih dobrodelnih zavodih obenem tudi v najožjem stiku s „Slovenskim Narodom“, in potem se ni čuditi, da je popravek deželnega odbora tako silno podoben svoječasnim izvajanjem „Slovenskega Naroda“ v tej zadevi, da človek skoraj nehoti misli, da je ista oseba poročala o stvari „Slovenskemu Narodu“, ali pa za popravek porabila informacije „Slovenskega Naroda“. Kratkotamo, brez vseh ovinkov: popravek sloni na napačnih informacijah, pa naj jih je dal deželni odboru, kdor hoče. Poročevalcu dež. odbora o deželni bolnišnici je znana oseba, ki se ji je dogodil v 11. št. „Slov. Meščana“ opisani slučaj, znana mu je tudi oseba, ki je pisala dotično notico, saj ji je celo pripomnil: „sedaj se vam dobro godi, v drugih razmerah bi vas bil deželni odbor tožil“, in dotičnik, ki je pisal ono notico, je vedno pripravljen s prisego potrditi, da vse one trditve odgovarjajo resnici, in tudi s pričami dokazati, saj je bil povsod zraven. Pet minut pred 3 sem prišel s svojo soprogo v bolnišnico, bil potem dvakrat pri kontrolorju, šel iskat zdravnika, ki je moja soprogo prej zdravil, da je dosegel to, da je prišla moja soproga na oddelek, kamor je spadala i po prepričanju njenega zdravnika i primarija onega oddelka. Ob 3/45 sem odšel iz bolnišnice. Toliko časa je torej trpelo, da je prišla moja soproga na dotični oddelek. V sprejemni sobi pa so bili ljudje, ki so bili tamkaj že ob 2, pa so še čakali, ko sem jaz odhajal. Čakali so torej tri ure, kolikor jaz vem. Seveda ako se mirno čaka tri ure, potem se seveda ne obleti cele bolnišnice, ali zato se tudi čaka tri ure. Glede nereda: že zgoraj omenjeno ne kaže posebnega reda, nered je tudi to, ako inspekcijski zdravnik sam ne dela službe, temuč kdo drug namesto njega. Kak red je pa n. pr. na porodišnici, pa je povedano v 12. št. „Slov. Meščana“. Glede zahrbtnosti, denuncijanstva, protekcije pa bi pod prisego zaslišani sekundarji dež. bolnišnice, sedanji in bivši, mogli povedati marsikaj lepega. Škoda, da se je ustrelil Gjege e e c, o katerem še danes javnost ni na čistem, ta bi že vedel kaj takega razkriti, kakor marsikateri ljubljanski zdravnik, ki je skušal prijetnosti službovanja v bolnišnici; n. pr. tisti, ki se ga je na eni strani označilo kot bolnega na pljučih, na drugi pa kot — lenuha ali nekaj podobnega. Glede znanja slovensčine pa mislim, da bo človek, ki zna slovenski, pač v uredništvu slovenskega lista, ako trikrat pride tja tekom enega tedna, govoril slovenski, ne pa po par

českich besedah izključno — nemško. Dotični gospod ne zna izpregovoriti najkrajšega slovenskega stavka brez pogrška, in to se ne pravi znati slovensko. Prepričan sem, da je ta gospod v isti zadevi govoril tudi s člani deželnega odbora in nadsvetnikom Zamido, a tudi — nemško, vzlic svojemu „znanju“ slovensčine. — Predpisi o sprejemanju bolnikov itd. so veljali že pred 20 leti; če so bili tedaj dobri, so pač dobri morda tudi še sedaj, ali pa ne več. In če je sedaj kaj zastarelega v njih, se lahko popravi. Nikakor pa niso dobri zato, ker že veljajo nad 20 let. Ali pa naj bi se najmodernejše bolnišnice ravnale po pravilih iz 18. stoletja? Vtisi pa, ki jih človek dobi tu ali tam, so pač nekaj takega, česar ne izbrise noben predpis, pa naj bo tudi v rabi nad 20 let, posebno pa še tedaj, ako proti tem predpisom opravlja predpisano službo človek, ki s to službo nima nič opraviti, ki pa vidi v svojih kolegih same svoje osebne sovražnike in zahrbtne rovarje. — Deželni odbor je bil napačno informiran o celi zadevi in te napačne informacije pač izhajajo od tamkaj, kjer je glavna krivda, da se more kaj takega pisati o deželni bolnišnici, pri onih ljudeh, ki so nad dvajset let neomejeno gospodarili v deželni bolnišnici. Deželnega odbora naloga je, odpraviti posledice teh tujih grehov, in o tem je tudi vsakdo prepričan, da bo dež. odbor storil polno svojo dolžnost, a prati stare grešne zamorce je pač nevhvaležen, pa tudi nepotreben posel. Kvečjemu se oblati še tisti, ki jih pere. Naj se jih izpraši, kakor zaslužijo! Tisti, ki je pisal prvo notico.

Služba zdravnika na tržiški prog. Glede na notico pod tem naslovom v zadnji številki našega lista izjavljamo, da g. dr. E. Globočnik v Kranju ni te notice pisal niti bil sploh v kaki zvezi z njeno uvrstitvijo v našem listu. Uredništvo.

„Naš List“ je posvetil v svoji zadnji številki dolg komentar k našemu članku „Skupno delo“, daljši komentar kot je bil članek sam. V tem komentarju se bavi edino le z mislimi našega člankarja o „Družbi sv. Cirila in Metoda.“ Smo pač pisali resnico in resnica zbode v oči onega, ki jo nerad vidi in sliši. Ne bomo ponavljali onega, kar smo že pisali, rečemo le toliko, da je skupno delo v bodočnosti odvisno le od tistega, ki je pred letom bil kriv, da se je razdrlo, in to niso bili pristaši S. L. S., temveč tisti, ki jih zagovarja „Naš List.“ Skupno delo so onemogočili tisti, ki so kričali: proč s klerikalci iz „Družbe“ in so tudi s svojim rovarjenjem dosegli, da se je izrinilo pristaše S. L. S. iz „Družbe.“ Ako se „Naš List“ baha, da je „Družba“ imela letos „vkljub klerikalcev in proti klerikalcem“ sijajnejše dohodke, kakor pa prejšnjega leta, mu odgovarjamo le toliko, da ne umirajo vsako leto rodoljubi, ki bi zapuščali tisočake v take namene, da ima torej na teh sijajnih dohodkih bore malo zaslug i „neklerikalni“ odbor i „ta preklicani radikalni študent, ki je pomedel (!) nesmotreno županovanje s svojo kilavo taktiko, mrtavskim duhom, brezprogramnostjo, nedelavnostjo in domorodnimi izdih.“ Le naj še tako medejo naprej, in ko bodejo uredeni podedovani tisočaki, bomo videli, da še pinjenca nebo več v pinju, kaj šele sirovo maslo.

Brate, zavozil si jo! „Naš List“ piše takole: „Kje je tu kaka doslednost in značajnost, ako n. pr. slovenski dnevnik („Slov. Narod“) grozi ljubljanskim Nemcem in bljuje ogenj in žveplo na Súdmarko ter na dotične ljubljanske trgovce, ki so njeni podporniki, istočasno pa ljubljansko slovensko mesto naroči pri pristnem Súdmarkovcu, trgovcu Langu, za več tisočev pohištva. Dotični list tega noče videti, ne ožigosati, ker je Ljubljana napredno mesto! Isti list javno omenja knjigotržce Bamberg, Fischerja in Giontinija kot Súdmarkovce, drugih pa noče imenovati, ker se jim ne mara zameriti, bodisi, da inserirajo v listu, bodisi, iz drugih vzrokov. Omenjeni knjigotržci pa morajo na „pranger“ že zato, ker delajo konkurenco „Narodni knjigarni“; torej le iz osebnih interesov!“ — Kaj porečejo očka Hribar k taki pisavi svojega „lajzbžurnala“!

Znižanje mesnih cen v Ljubljani. S 15. julijem so ljubljanski mesarji znižali cene govejemu mesu za celih 8 vinarjev pri kilogramu in sicer se sedaj prodaja v mesnicah meso I vrste po K 1.40, II. vrste po K 1.20, III. vrste pa po K 1.12; na stojnicah I. vrste K 1.14, II. vrste K 1.—, III. vrste pa K —.90. Glede telečjega in svinjskega mesa se še ni doseglo nikako znižanje.

Z delom za kranjski vodovod prično te dni. Da pokrije naprej svoto, ki jo bo izplačalo poljedelsko ministrstvo v obrokih, je najelo mesto 4 1/2% posojilo pri domači mestni hranilnici.

Mestni vodnjak mislijo, ko bo vodovod zgrajen, podreti, oz. zasuti. Morda bi pa le kazalo, ga ohraniti zlasti za slučaj, če bi se vodovod kaj pokvaril ali bi v suši zmanjkovalo vode, kakor se je godilo letos na več krajih.

Prometno društvo v Kranju si je izbralo za predsednika g. okr. tajnika Adolfa Rohrmana. Društvo ni prevzelo lahke naloge, ker mu je ostala od prejšnjega olupševalnega društva pogodba z najemnikom Cofišča, ki pa nima toliko obiskovalcev, kakor se je sploh pri-

čakovalo. Odboru bi priporočili, naj skuša odpraviti najprej razne nedostatke po mestu samem, tako, da bi se skrbelo za večjo snago po ulicah. Tudi razne druge naprave, o katerih smo že pisali v „Meščanu“, spadajo v njegov delokrog. Naj ne pozabi naposled, nadzorovati naše fjakarske hlapce na kolodvoru, o katerih se tuji pritožujejo. Prvo naj bo društvu skrb za mesto, zadnja stvar pa — politika!

Mestni kaplan v Kranju, g. I. Barlé je predstavljen v Ljubljano k sv. Jakobu, na njegovo mesto pride g. Ig. Zaplotnik iz Novega mesta.

Stavba Ljudskega doma v Kranju lepo napreduje. Dvorana je zgrajena do vrha, tako da bodo lahko kmalu začeli z obokanjem. Znamenje Matere Božje so prenesli v prostor med župniščem in škofijo, kjer se prav dobro poda.

Nemški turisti — paraziti. Prijatelj našega lista nam piše: Ko sem bil pred nekaj dnevi v Orožnovi koči na Črni prsti, ni hotelo nekaj nemških turistov zaradi vstopnine borih 40 h v koč, ampak so stali na verandi pred koč in jim je moral oskrbnik tam postreči. Na to opozarjamo odbor S. P. D., da kaj takega ne trpi. Če lahko plačajo člani društva vstopnino, naj bi tudi drugi turisti-nečlani ne dobili ničesar, če ne odrinejo malenkostne pristojbine.

Posojilo kranjskega mesta. V zadnji seji občinskega odbora v Kranju se je na predlog finančnega odseka sklenilo, da sme mestna hranilnica v Kranju kranjski mestni občini izjemoma in ne glede na sklep občinskega odbora kranjskega z dne 10. februarja 1905, kateri ostane tudi še nadalje v polni pravomočnosti, posoditi 127.091 K proti 4 1/4% obrestovanja. Drugi, iz tega sledeči sklep pa se glasi: mestna občina kranjska vzame pri kranjski mestni hranilnici posojilo v znesku 121.091 K proti 4 1/4% obrestovanja in 1/2% amortizacije, katera bo trajala 52 1/2 leta. Tako torej občinski svet v Kranju skače preko svojih sklepov. Pred tremi leti se je sklenilo, da se ne jemlje posojila, sedaj pa se „izjemoma“ dovoli in vzamemo posojilo. Radovedni smo le, koliko krat se bo še zgodil ta „izjemoma“ in ta „neglede na sklep obč. odbora.“ Najbrž pač toliko časa, dokler se ne najde nekdo drug, ki bo odločno rekel: stoj! Letno odplačevanje za ta dolg bo iznašalo 6.036 82 K in v 52 1/2 letih bo mesto Kranj plačalo nič manj kot 317.000 K. Resnica je, da mestna hranilnica iz svojega čistega dobička zopet vrača mestu, ali mesto bo tekom petdesetih let imelo tudi že vse druge potrebščine, kakor pa sedaj in da bo treba poleg na odplačevanje dolgov misliti tudi še na kaj drugega. Pa pustimo to resnico, da mesto v resnici rabi to posojilo, ali najboljši pri celi stvari je, da kranjsko meščanstvo ne sme vedeti, zakaj se rabi posojilo. Ako je sicer „Gorenjec“ glasilo kranjskega občinskega sveta in ako prinaša vsako malenkost, ki se sicer obravnava v mestni zbornici, je pač vprašanje popolnoma umljivo: zakaj pa „Gorenjec“ ne pove, v kake svrhe najema občinski svet posojilo? Ali se mu je morda to prepovedalo?

Iz Škofje Loke. (Našemu županstvu v pomislek!) Dne 5. t. m. prišel je v Škofjokoloko generalni štab in je ostal pri nas celi teden. Imeli so pa tudi dva ali tri avtomobile, s katerimi se je dirjalo po mestu, da je bilo ljudstvo vedno v nevarnosti; prvič kedaj katera avtomobil povozi, drugič pa, kedaj se kateri konj splaši. Ker imamo v Škofjiloki jako ozke ulice, posebno pod nunsko cerkvijo, je na vsakem koncu mesta opomin, da se pod kaznijo ne sme hitro voziti, a ti gospodje niso tega nič upoštevali in se tudi sl. županstvo ni ganilo, da bi bilo povedalo tem gospodom, da je opomin tudi za nje veljaven, in to tem bolj, ker se avtomobila vsak konj boji in je tudi mnogo širji kot so vozovi. Prosimo tedaj sl. županstvo, da drugič to stori.

Škofja Loka. Odbor vodovodnega društva je imel dne 12. t. m. sejo, v kateri se je sklenilo, da se, ako bi primanjalo vode, kar se je bati pri tej suši, najprvo odzame voda vsem najemnikom, da jo imajo udje zadosti. Sklep je bil popolnoma pravi, a niso pa mogli naši liberalci skriti svojega strankarstva, ko jim je neki gospod par dobrih povedal. Začeli so ga napadati s klerikalcem, kot je že navada pri njih; ko ne morejo več drugega odgovarjati. Moramo pa povdarjati, da so bili ti liberalci sami taki gospodje, kateri večinoma od „klerikalcev“ živijo. Torej gospodje, le nekoliko bolj mirno, kajti spodnji trg in predmestje Karlovec, akoravno ju Vi, kakor ste bili v „Slovenskem Narodu“ pisali, ne štejete v mesto, ima več meščanov kot je pa vas. Vaša edina podpora so le še uradniki, pa še tisti ne več vsi!

Nova parna opekarna pri Novem mestu. Kako nujno potrebna je bila parna opekarna, se kaže, da se vsa opeka vzame sproti, da nekateri celo zidanja ne morejo nadaljevati, ker zmanjkuje opeke. Zidna in strešna opeka je najboljše kvalitete, ki daje enak glas, kakor porcelan. Ugodno vreme letošnjega leta pripomore, da se surova opeka naglo suši in da je imajo ogromno število nasušene. Krožna peč neprestano gori od 15. maja sem in bode gorela do srede zime, ker bode materjala dovolj nasušene. Obsirno podjetje je v domačih rokah, kar mora vsakega rojaka veseliti,

tem bolj pa še to, da gredo izdelki tako uspešno izpod rok. Zeleti bi bilo, da bi ustanovilo še kako drugo podjetje na enak način, ker pri nas smo v industrijskem oziru zelo zaostali. Domačih delavcev bode čim dalje več za tovarniška dela, kajti v Ameriki se, kakor se kaže, ne bode še zboljšalo tako naglo. Obžalovati je pač to, da se domačina povsod prezira in daje tujcem prednost. Tako je tudi pri omenjeni opekarni, da je do 40 Italijanov uslužbenih, in do 15 žensk Italijank. Ta nedostatek bi se moral odpraviti, potom pogodb z domačini za celo sezono. Dolžnost je vsakega rojaka, da podpira domačine, ker stem se množi narodno blagostanje. Če bi se naše ljudstvo dovolj zavedalo, potem bi podpiralo le one podjetje, ki delajo z domačimi močmi. Tudi pri tem velja „Svoji k svojim.“ Vsako leto nesejo tujci ogromne svote denarja čez mejo naše države, največ pa Italijani. Vse to ogromno premoženje je za nas izgubljeno, kajti Italijani ne pustijo pri nas za ničesar drugega, kakor edino, kar izdajo za hrano, a ta obstoji iz polente. Ob nedeljah vidiš po gostilnah le domače delavce, kar ni ravno pohvalno, med tem ko si Italijan niti ne privoščiti, da bi se trikrat do sitega navedel ob nedeljah in praznikih. Opazovalec.

Iz Novega mesta. Koliko prirodnih sil je po Dolenjskem še neizrabljenih, katere bodejo prišle v doglednem času v tujo last, ako bomo tako malo podjetni, kakor smo sedaj! Če kak domačin kaj prične, delajo se mu povsod ovire, mesto da bi se ga podpiralo. Grda strast zavisti, katere je povsod med našim ljudstvom preveč, a te še največ menda med Dolenjci, je temu kriva. Žalibože da imamo premnogo dokazov zato. Ni čudno, da nobeno podjetje nima tistega uspeha, kakor bi ga moralo imeti. Ne bodem omenjal posameznih oseb, katere bi, ako bi bile dovolj previdne, izpeljale že marsikaj s svojim premoženjem, katero je vrženo v vodo ali pa mrtvo leži v podjetju, katero spi. Omenim pa energijo gosp. Josipa Kosička, kateri bode porabil vodno silo „Temenica“ v izvirku pod Luknjsko grajščino, in napravil turbine za proizvodnjo električnega toka, katerega bode uporabil za razsvetlavo Kandije in menda Novega mesta, če bode slavni mestni zastop milostno dovolil posameznim sosesčanom in rokodelcem uporabo toka pri izvrševanju njih poklica. Vse delo se izvršuje solidno, in upamo, da se popolnoma posreči, kar bode koristilo brezdvomno posamezniku, kakor v splošnem oziru za napredek Novega mesta in Kandije. Kajti moderne razsvetljave se splošno pogreša pri nas poleg izbornega vodovoda, kateri je prava dobrota, kar se spoznava v tej hudi letošnji suši. Le žal, da ga ne morejo vsi uživati, katerim je bil namenjen, a to vsled brezbrčnosti nekaterih oseb. Žalostno je opazovati, da mora ljudstvo piti vodo iz mlake, katera je poleg vodovodnih iztokov, ker so isti zaprti, ker se gre le za malenkostne svote. Gotna vas prosi že čez pol leta, da bi se vodovod odprl, vaščanje so pripravljene plačati zahtevano svoto, ovira je le v tem, kdo da bi prispevke pobiral in jih nosil županstvu, ker se to neče samo pobrigati. Enako je v Žabji vasi. Uboge ženske morajo nositi vodo iz Kandije v največji vročini. Pri tem zamude po $\frac{3}{4}$ ure, predno prinesejo vodo domov. Posamezniki Žabjevaščani plačajo skoro enako svoto, kakor se zahteva za splošno porabo, le malo diferenco bi bilo doplačati, in vodovod bi bil vsem na razpolago. Celo zadevo bi moralo vzeti županstvo v roke in jo izpeljati v korist občanov. Vodovod se je zgradil s prispevki države in dežele. Zahtevajo se sedaj le prispevki vzdrževanja in če se ti porazdele na množino, bode koristilo posamezniku. Ako se voda celi dan srka pri izvirku, se podraži le za toliko, kar stane gonilna moč (bencin), strojnik dobi plačilo za celi dan, naj dela ali ne! Ljudstvo bodi zavedno, ne pusti si kratiti svojih pravic od nikogar, najmanj pa od nekaterih oseb, katere so prišle do sedanje moči vsled svoječasnega ljudskega zaupanja.

Idrijski „Naprej“ se je s svojim urednikom Antonom Kristanom preselil v Ljubljano ter pravi, da hoče biti odslej glasilo najširših vrst slovenskega ljudstva, da bo pokazoval pri vsaki priliki na „zastupljevalce“. In kdo so ti zastupljevalci? „Klerikalno“ časopisje, katero je — grozovito, nesramno! Obrekuje vsakogar, kdor mu ni po volji, laže, krade čast, psuje, grdi. — Br. . . kar zazebe človeka po celem telesu, ko pomisli, kako se zastuplja naše slovensko ljudstvo. Dandanes klerikalci zastupljajo s svojimi časopisi dve tretjini vsega slovenskega ljudstva, in „Naprej“ ima menda „proti-strup“ za to „klerikalno zastupljanje“. Le par številk tega lističa in ves „klerikalni strup“ bo uničen, in celi slovenski narod bo pel glorio in hozano svojemu odrešeniku iz „klerikalnega suženstva“ — gospodu Antonu Kristanu. Cel listič ni prav nič drugega, kakor nepretrgana vrsta sramotenj nasprotnikov socializma, duhovništva, papeštva. Slovensko ljudstvo pač ni treba posebej opozarjati na to, kaj naj stori s tem listom.

Raznoterosti.

Velikanski požar je skoraj popolnoma uničil glavno mesto na otoku Haiti. Ogenj je izbruhnil ob 1 popoldne v bližini predsedniške palače (Haiti je

republika) ter uničil državno justišnico, več drugih javnih poslopij, dve protestantski cerkvi in štiri šole. Do večera je bil uničen ves južni del mesta. Arhivi najvišjega sodišča so uničeni. Arzenal, kjer je bila zaloga streljiva, je eksplodiral z velikanskim pokom. Eksplozija je poškodovala tudi v pristanišču zasidrano francosko križarico. Izmed državnih poslopij so rešili le poslopje, kjer zboruje senat in poslanska zbornica, katero pa je tudi močno poškodovano. Vsega skupaj je zgorelo okrog tri tisoč hiš, in škoda iznaša 50 milijonov kron.

Ženski vestnik.

Spoštuj otroka!

Že v zadnjem članku smo omenili, da je treba otroka vzgajati k spoštovanju do samega sebe; s tem mu preskrbimo za pot skozi življenje vernega, a strogega tovariša, ki ne bo dopustil, da bi se vtapljal v blatu strasti in lopovstva. Da pa se nam to posreči, moramo otroka sami spoštovati kot nositelja bogopodobnosti in izvrševalca večnih zakonov.

Ako natančno pogledamo v naše družine, vidimo, da se z otroci večinoma ravna kakor z mladimi mačkami ali psički. Nespametni, površni ljudje jih obožujejo, brezumno ljubkujejo in lepoticijo s pentljami in ne vem s čim še vse. Nauče jih različnih „umetnosti“, ki jih morajo mali potem prednašati pred vsakim in ob vsakem času — morajo na vsaki način, če ne z lepa, pa z grda. Da, tudi z grda — to je ravno! Kakor jih namreč starši brezumno obožujejo in ljubkujejo, če so pri dobri volji, tako brezumno — in dostikrat brez pravega povoda — jih zlostavljajo, zmerjajo itd., ako so slabo razpoloženi. Drugi starši — zlasti očetje — pa zopet mislijo, da se z otroci sploh mora postopati kakor z živaljo, t. j. z grobstvo in tiranstvom, da bi ne pozabili, kake niče so pred stariši, ki jih iz same milosti hranijo in oblačijo. Brez te milosti bi otroci — da, brez nje bi morali poginiti kar na cesti. Kolika dobrota torej! Čudno je samo to, da se takih ljudi ženi.

Pri postopanju z otroci treba zavzeti stališče, da je otrok človek in da ga moramo spoštovati. S tega stališča je ravnotako obsodbe vredno brezumno oboževanje, kakor tudi surovo zapostavljanje njegove osebnosti.

Marsikje je navada — žalibog celo v šolah — da se iz otroka, ki je kaj pregrešil, zlohotno norčujejo vpricho drugih. To je najslabše vzgojno sredstvo; kajti dotičnik, na katerega norčevanje leti, se čuti kar kritično omazanega, raztrganega, uničenega. Ne bo se skušal poboljšati, pač pa maščevati. Ostale navzoče otroke pa tako zlobno norčevanje posurovi in zavaja v trdosrčnost.

Sploh je malo umestno, ako se otroka kaznuje in ošteva vpricho tretjih oseb; k večjemu naj bi se to storilo tedaj, ako se je otroka zasačilo ravno vpricho drugih pri kakem pregrešku, oziroma, ako se je otrok proti drugim težje pregrešil: jih žalil, se nedostojno vedel ali kaj podobnega. Tudi ni prav, ako se brez potrebe pred drugimi pripoveduje otrokove slabosti in pregreške. S tem se ne deseže drugega, nego da se mu napolni duša s čutom ponižanja, dvoma nad samim sabo in z jezo do drugih.

Otroka preklinjati ali obkladati z grdimi priimki je pač pravo divjaštvo. Dovolj je drugih strogih, a dostojnih besed, s katerimi otroka lahko grajamo in posvarimo. Človeku se vedno zdi, kakor da nobena kletev starišev ne ostane neuslišana; vsaka prej ali slej pride nad otroka v obliki dušnih ali telesnih nesreč. Čemu torej kleti? Ravno tako ne smemo pričakovati velikega uspeha, ako otroka neprestano mučimo z dolgimi opomini in očitki; pove naj se mu kratko in krepko, kar mu gre, in potem naj se ga pusti v miru.

Telesna kazen je istotako jako dvomljivo vzgojno sredstvo; tu in tam bo pač neobhodno potrebna in koristna, v obče pa jo je — zlasti pri starejših otrocih — zavreči. Otroka naj se skuša voditi potom razuma in čustva osebne časti. Zato naj se ga navaja k samostojni sodbi o dobrem in zlem; vopi naj se mu ljubezen do vsega dobrega v tem smislu, da so vsako dejanje, beseda ali le misel, človeka nevredne in nedostojne.

Končno naj se zaveda vsak posameznik, kakor tudi celokupna javnost svojih dolžnosti nasproti otroku ter naj odpusti in odstrani vse, kar bi moglo okužiti, otroško dušo. Tudi v tem oziru veljaj geslo: Spoštuj otroka!

Strokovne učiteljice za poljedelstvo v Avstriji. Na visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju sta položili te dni I. državni izpit prvi dve ženski. Izpitno gradivo obseza celokupno kmetijsko stroko ter se od kandidatov zahteva obširno praktično in teoretično znanje. Kandidatini sta izpit prav dobro prestali, ena celo z odliko.

Promocija. Za doktorja filozofije bo te dni na dunajskem vseučilišču promovirala Srbkinja gđ. Mara Djurić. Vrla gospica je v najkrajšem času napravila rigorozo z najboljšim uspehom.

Zveza kupovalcev. L. 1906. so priredili v Berlinu razstavo domačega dela. Ta razstava je napravila na občinstvo globok vtis; pokazala je, kaka beda vlada v družinah, v katerih se izdelujejo različni predmeti, ki prihajajo potem na prodaj v velikih in malih trgovinah. Pod tem vtisom zasnovali so lansko leto v Berlinu zvezo kupovalcev, in sicer s sodelovanjem najboljših socijalnopolitičnih moči. Zveza si je postavila nalogo, da vzbudi v kupujočem občinstvu moralno zavest, ki bo vsakemu branila, veseliti se kupljenega predmeta, o katerem bo vedel, da je plod brezvestnega izkoriščanja delavskih moči. Člani zveze se zavežejo, pri nakupovanju in naročilih ozirati se le na trdke, ki so nasproti svojim uslužbenecem pravične; dalje se hočejo ozirati na pravočasno zapiranje trgovin in nedeljski počitek. Tudi se zavežejo, vsa svoja naročila — zlasti ob sezoni — pravočasno oskrbeti, da se delavca ne muči z nočnim delom.

Podobno organizacijo imajo tudi v Ameriki: National Consumers' League, ki ima v 13 državah 61 podružnic. Ta organizacija je temeljito ugladila pot ameriški socijalnopolitični zakonodaji ter jo deloma nadomestila. Zakon Unije o ponarejanju živil, kakor tudi zakoni o otroškem varstvu v raznih državah, so njeno delo. Proti sweating system-u se bori s tem, da opremi s svojim zaznamkom vse blago, ki je izdelano pod ugodnimi, sanitarnimi pogoji.

Ženska volilna pravica v Italiji. Nedavno je italijanska zbornica odkazala vladi v pretres predlog za podelitev ženske volilne pravice. Vlada je zadevo poverila posebnemu odseku, ki se je sedaj ugodno izrekel za žensko volilno pravico.

Ženska volilna pravica v Združenih državah. Ameriška delavska zveza je izjavila, da je ženska volilna pravica načelna zahteva delavstva ter bo delavstvo pri predstojecih predsedniških volitvah volilo pod tem geslom.

V državi Oregon je dobil potrebno število podpisov inicijativen predlog za vpeljavo ženske volilne pravice ter je upati, da predlog v zbornici prodre.

Ustanovo za znanstveno potovanje v znesku 3000 mark je prejela gđ. Karola Barth od cesarskega nemškega arheološkega zavoda za krščansko arheologijo. Ustanova, za katero se vedno poteza veliko število mladih znanstvenikov, je bila gđ. Barth podeljena na podlagi njenega tekmovalnega spisa.

Obvezni nadaljevalni pouk za deklice. K izdelavi načrta za obvezni nadaljevalni pouk za deklice so majniške oblasti energično pritegnile tudi ženske. Nedavno je okrožni šolski svet v tej stvari sklical konferenco, pri kateri so bili vsi referati v ženskih rokah.

O kopanju otrok. Vse ni za vsakega, — to velja zlasti pri odgoji otrok. Kakor je v gotovih slučajih koristna mrzla kopel, tako je v drugih škodljiva. Zato naj bi se skrbna mati posvetovala z mestnim zdravnikom-specijalistom. Zelo je razširjeno mnenje, da so kopeli — tudi mrzle — najboljše krepčilo za slabotne otroke; to je zmota. Malokrvne otroke naj se čim najmanj koplje, in potem vselej v gorki vodi. Izvrstne pa so zračne kopeli, ki utrdje najslabotnejše telo — seveda, ako se pravilno postopa. V tem oziru se je najbolje obrniti do izkušenega zdravnika za navodila.

Protiv opeklina je jajčji beljak najboljše sredstvo. Z enakim uspehom se rabi tudi protiv ureznim ranam. Rano oziroma opekline se najprvo opere z lizolovo vodo, potem pa dobro prevleče s surovim beljakom in nato obveže.

Izvrstna tinta za zaznamovanje perila se napravi takole: Vzame se jednaka dela cinobra in železne galice, stolče se ju, zmeša in potem — kakor vsako drugo oljnato barvo — prav fino skupaj zdrgne. S to barvo se potem v perilo napišejo črke s prosto roko ali s šablono. Ko se je barva vjedla v perilo in posušila, se je nikdar več ne izpere. Tako zaznamovanje perila je mnogo bolj kakor vsako drugo; prvič že zato, ker stane najmanj časa in denarja in drugič zato, ker takih znamenj ni mogoče odpraviti, kakor se to prav lahko zgodi z vezenimi in prišitimi črkami.

Ako se kolač noče odločiti od „modla“, kar je neprijetna stvar, postavi se „model“ za nekaj minut na mokro mrzlo cunj; nato bo kolač gladko šel iz oblike.

Sadni sokl in mezge, ki se prično kisati ali kipeti, prekuha se z nekoliko sladkorjem in dvojnato-ogljikovo-kislino (natronom), nakar se jih brez skrbi lahko zopet spravi v kozarce ali kamenite vrče.

Da krofi lepo okrogli ostanejo, pomaže se jih pred polaganjem v vročo mast okoli in okoli z mrzlo vodo. To se pa mora hitro zgoditi.

Dr. Fran Derganc

ne ordinira

do 20. avgusta 1908.

Ustanovljeno 1842.

Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

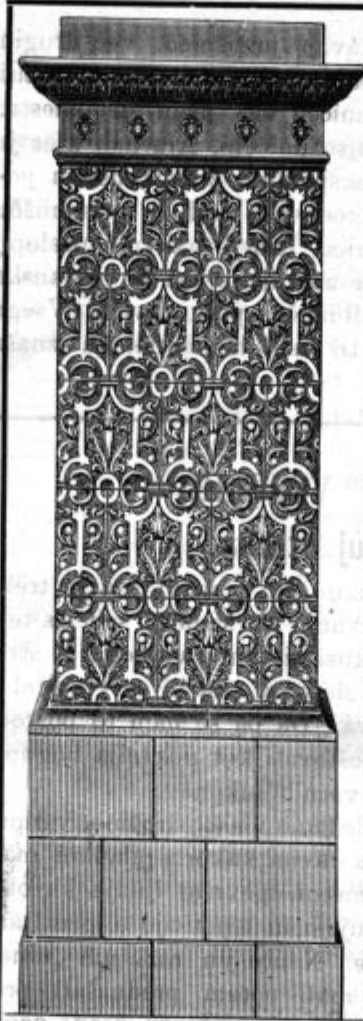
Prodajalna:

Miklošičeva cesta 6
nasproti hotela „Union“.

Delavnica:

Igriške ulice 6
Ljubljana.

52-8

Prva dolenska izdelovalnica lončenih peči in štedilnikov

J. V. APPE

v Kandiji pri Novem mestu

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo izdelovalnico in zalogo

15-6

lončenih peči od preprostih do naj-finejših

iz bele ilovice, različnih barv.

Ilovica je na c. kr. tehničnem obrtnem muzeju na Dunaju preiskana in priznana kot najtrpežnejša ob vsaki premembi ognja, tako da lahko tekmuje z vsemi enakimi izdelki kranjske dežele v trpežnosti.

Spričevala so na razpolago. Za izdelke se jamči.

Postavljanje in popravila se izvršujejo točno in solidno po kolikor možno nizkih cenah.

Ivan Kregar

pasar in izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

se priporoča veleč. cerkvenim predstojništvom in slavnemu občinstvu v obilna naročila vseh v njegovo stroko spadajočih del, katera izvršuje najtočnejše in najsolidnejše.

Prevzema tudi popravila.

Delavnica v lastni hiši v Ljubljani, Elizabetna cesta.

Ravnočar došle **krasne kravate, najnovejše bluže, fina vrhnja in spodnja krila**

priporoča po znano nizkih cenah tvrdka

A. Divod-Mozetič

v Ljubljani,
Stari trg št. 21.

Modna trgovina ter salon za
damske klobuke.

Filijalka v Kranju, Glavni trg.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Stari trg št. 19

priporoča koverta s firmo, pismeni papir, ter vsa v to stroko spadajoča dela.

„Angleško skladišče oblek“

O. BERNATOVIC

v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

Moška obleka od 8 K naprej.

Deška obleka od 4 „ „

Otroška obleka od 2 „ „

25-8

Yzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19 ————— registrovana zadruga z omejenim poroštvom. ————— Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure

po 4³/₄ 0/0

to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama.

Najsigurnejša prilika za štedenje!

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.